

ГОСПОДАРСЬКЕ ПРАВО. ЦИВІЛЬНЕ ПРАВО. ТРУДОВЕ ПРАВО

УДК 342.9:346.2

DOI 10.32782/2523-4269-2025-93-51-55

Колеснік Тетяна Володимирівна,

доктор юридичних наук, професор,

директор навчально-наукового інституту права та соціального менеджменту

(Донецький державний університет внутрішніх справ, м. Кропивницький)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9167-4072>

ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

У статті досліджується трансформація правового забезпечення підприємницької діяльності в Україні в умовах скасування Господарського кодексу України та переорієнтації правового регулювання в площину приватного права. Обґрунтовується необхідність переосмислити роль адміністративного права та держави в забезпеченні підприємництва з позицій людиноцентристської моделі публічного управління. Акцентується увага на проблемі досягнення балансу між публічними інтересами держави та приватними інтересами суб'єктів підприємницької діяльності, зокрема шляхом обмеження дискреційних повноважень органів влади, удосконалення адміністративних процедур і підвищення передбачуваності управлінських рішень.

Ключові слова: *правове забезпечення, підприємницька діяльність, адміністративне право, публічні інтереси, приватні інтереси, автономії підприємців, людиноцентристська модель, публічне управління.*

Постановка проблеми. Скасування Господарського кодексу України та подальше реформування українського законодавства, що регулює підприємницьку діяльність, потребує не лише впровадження в практичну діяльність нових правових інструментів, а й створення правових умов щодо забезпечення юридичного супроводу підприємницькою діяльністю. Водночас такі правові умови не повинні забезпечувати втручання держави в діяльність підприємств, водночас відсутність контролю за підприємницькою діяльністю є хибним шляхом. Для виконання такого практичного завдання необхідно переосмислити роль права при веденні підприємницької діяльності, а також ролі держави в її правовому забезпеченні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій свідчить, що питання правового регулювання підприємницької діяльності актуалізувалися внаслідок скасування Господарського кодексу України, а сама підприємницька діяльність залишається об'єктом правового впливу норм адміністративного права. Таке синергетичне поєднання умов реформування підприємницької сфери діяльності зумовлює необхідність побудови нової моделі управління в адміністративному праві задля забезпечення ведення підприємницької діяльності на засадах верховенства права.

Науково-методологічною основою висновків та запропонованих у статті шляхів практичної реалізації правового забезпечення підприємницької діяльності стали праці таких вітчизняних науковців, як

Я. П. Аргат, Ю. Г. Барабаш, Ю. П. Битяк, О. Є. Костюченко, М. П. Кучерявенко, О. О. Леонов, Н. М. Оніщенко, О. В. Пушняк, А. М. Чорна та ін.

Мета статті – обґрунтувати необхідність людиноцентристської моделі публічного управління та визначити шляхи, необхідні для її впровадження в практичну діяльність шляхом правового забезпечення підприємницької діяльності.

Виклад основного матеріалу. «Загальним сенсом держави є забезпечення відповідної людської спільноти, забезпечення її існування, сталого розвитку шляхом упорядкування суспільних відносин. Таке впорядкування здійснюється відповідно до потреб суспільства на основі права – шляхом підтримання правопорядку, що передбачає створення заснованого на основоположних правових цінностях якісного законодавства, забезпечення його реалізації, захист прав людини» [1, с. 822].

В Україні на сучасному етапі розвитку питання розвитку підприємницької діяльності поєднується з питаннями «виживання» держави та її економіки, адже в умовах воєнного стану вітчизняна економіка не є привабливою для багатьох зарубіжних інвесторів, що вимагає пошуку внутрішніх резервів для інвестування в економіку держави. Зрозумілими також є фінансові проблеми держави та її громадян в умовах воєнного стану, але в будь-якому разі необхідно за допомогою правового інструментарію створити стимули для людей, які мають хист до підприємництва. І питання підприємництва тут є не лише внутрішнім каталізатором для

економіки, а й засобом, що забезпечує можливості реалізації прав і свобод людини і громадянина в демократичному правовому суспільстві.

«Універсальний характер прав і свобод людини визначає ту обставину, що вони є предметом дослідження всіх галузей суспільствознавства та низки правових наук, кожна з яких визначає певну галузь життєдіяльності людини» [2, с. 267]. Тобто наука загалом і права наука зокрема повинна надати суспільству надійні, міцні основи для реалізації права на підприємницьку діяльність. Частина перша статті 42 Конституції України закріплює, що «кожен має право на підприємницьку діяльність, яка не заборонена законом» [3]. Це положення свідчить, що підприємницька діяльність, надаючи можливість громадянам отримувати прибуток, здійснюється в певних визначених законом межах. І саме ці межі визначають ті правові можливості які можуть реалізувати громадяни, а самі правові можливості мають бути чітко визначеними і такими, що не мають подвійного тлумачення.

Сьогодні правові межі підприємницької діяльності підлягають переосмисленню, адже головна ідея скасування Господарського кодексу полягала в необхідності відійти від радянських стереотипів у погляді на підприємництво та роль держави в цьому процесі. Перенесення центру уваги в підприємстві на доктринальну основу приватного права робить актуальним питання про межі державного впливу на підприємницьку діяльність та ступінь державного контролю за цією приватною сферою життєдіяльності.

«Останні зміни в законодавстві України суттєво вплинули на підприємницьку діяльність, зокрема через скасування Господарського кодексу та запровадження нових механізмів регулювання. Ухвалений Закон № 4196-IX, який передбачає корпоратизацію державних та комунальних підприємств, що сприятиме підвищенню їх ефективності та прозорості <...> реформування підприємницької діяльності в Україні спрямоване на гармонізацію правових норм із міжнародними стандартами, підвищення інвестиційної привабливості та забезпечення прозорості бізнес-процесів. Впроваджені зміни створюють нові можливості для розвитку підприємництва, водночас вимагаючи від бізнесу адаптації до нових умов функціонування» [4, с. 15].

Погоджуючись з наведеним, доповнимо, що міжнародні стандарти ведення бізнесу характеризуються диспозитивністю норм і покладають на сам бізнес відповідальність за наслідки підприємництва. Тобто, якщо раніше законодавець наголошував підприємцю на необхідності визначення структури його підприємства, то сьогодні вирішення цього питання повністю покладено на підприємця або засновників, акціонерів, пайовиків.

Варто наголосити, що саме корпоративні права в процесі ведення підприємницької діяльності потребують уваги в процесі організації бізнесу. Так, частина перша статті 96-1 Цивільного кодексу України закріплює, що «права учасників юридичних осіб (корпоративні права) – це сукупність правомочностей, що належать особі як учаснику (засновнику, акціонеру, пайовику) юридичної особи відповідно до закону та установчих документів товариства» [5]. І незважаючи на те що стаття 88 Цивільного кодексу України містить вимоги до установчих документів юридичної особи, вона не надає вичерпного переліку всіх положень, що можуть або повинні міститися в статуті для забезпечення нормального функціонування юридичної особи. Значна частина питань організаційного характеру має вирішуватися саме

засновниками, акціонерами, пайовиками, а як показує практика ухвалення спільних рішень, не завжди є легким питанням.

«Динаміка правової системи, зміна підходів у розумінні доктринальних положень різних галузей права, запровадження нових державних інституцій, імплементація міжнародно-правових стандартів з актуальних правових питань у законодавство України є головними напрямками подальшого розвитку науки і практики вітчизняного права. Це зумовлює необхідність теоретичного осмислення нових реалій, що виникли у вітчизняній правовій системі, визначення сутності функціонування та розвитку низки державних інституцій, забезпечення їх діяльності виключно в правовому полі та в контексті реалізації принципу верховенства права» [6, с. 187–188].

Верховенство права в контексті правового реформування підприємницької діяльності, з одного боку, обмежує підприємця законодавчим полем, з іншого – дає змогу використовувати всі правові можливості приватного права, де свобода дій вимагає відповідального підходу до організації бізнесу, зокрема того, що фінансово об'єднує капітали групи людей. І, на нашу думку, це є новим викликом для вітчизняних підприємців, що вимагає перегляду підходів до організації бізнесу, зокрема у сфері корпоративних прав.

При чіткому розумінні вектора руху підприємницької діяльності в бік розширення свобод та укріплення приватно-правового базису підприємницької діяльності не менш важливим є усвідомлення ролі адміністративного права як інструмента впливу на підприємництво. Чи обмежиться держава своєю роллю надавача адміністративних послуг підприємцям, чи вона буде намагатися контролювати розвиток різних сфер підприємницької діяльності інструментами заборон, примусу, обмежень тощо?

«Сучасне адміністративне право і державне управління в Україні змінило підходи стосовно розуміння державно-управлінських відносин. Зокрема, відбулася зміна орієнтирів правового статусу посадових і службових осіб у державній системі владних відносин – головною в цих відносинах є людина. Держава в особі своїх органів повинна забезпечити належне функціонування відносин «громадянин – держава», дотримуватися при цьому принципів публічного управління» [6, с. 188].

Тобто тенденції адміністративного права спрямовані на перегляд відносин «громадянин – держава», але залишається питання, чи готові ментально самі посадові й службові особи втілювати такі тенденції. Питання тут не в тому, чи розуміють громадяни сучасну роль адміністративного права та функції посадовців, а в тому як у процесі збільшення сервісних послуг адміністративних інституцій з одночасним розширенням приватно-правових можливостей підприємців не втратити керування процесу юридичного супроводу підприємницької діяльності.

«Як уже відмічалось, людиноцентристський підхід в адміністративному праві зводиться до розуміння його призначення як сукупності адміністративно-правових норм, які регулюють відносини людини і держави у сфері державного управління, при цьому відбувається збільшення тяжіння до пріоритету прав та інтересів громадян у відносинах владно-управлінського характеру» [6, с. 196].

Отже, сучасний розвиток адміністративного права України засвідчує перехід до людиноцентристської моделі публічного управління, у межах якої ключовим

орієнтиром владно-управлінських відносин визнається людина, її права та законні інтереси. Водночас реалізація такого підходу в управлінській практиці натикається на низку системних викликів, пов'язаних насамперед з інерційністю адміністративного мислення та недостатньою ментальною готовністю посадових і службових осіб до переосмислення власної ролі у відносинах «громадянин – держава».

Формальне розширення сервісних функцій адміністративних інституцій та орієнтація на надання адміністративних послуг, зокрема у сфері підприємницької діяльності, не завжди супроводжується належним збереженням керованості, передбачуваності та єдності правового регулювання. У цих умовах зростає ризик підміни регулятивної функції адміністративного права обслуговувальною, що може негативно позначитися на забезпеченні публічного інтересу.

Так, людиноцентристський підхід не слід ототожнювати з безумовним пріоритетом приватних інтересів, адже його зміст полягає в досягненні збалансованості між розширенням приватно-правових можливостей особи та ефективним публічним управлінням. Такий баланс можливий лише за умови системного переосмислення правового статусу посадових осіб, удосконалення адміністративних процедур у процесі юридичного супроводу підприємництва та посилення відповідальності публічних адміністрацій як ключових суб'єктів реалізації людиноцентристських засад адміністративного права.

«Права громадян у сфері підприємницької діяльності як об'єкта адміністративно-правового регулювання не є однорідними, а тому їх доцільно поділити з огляду на такі критерії: за організаційною формою реалізації – як фізична особа-підприємець або через створення юридичної особи; за сферою підприємницької діяльності – виробництво матеріальних благ, створення інтелектуальної власності або надання послуг; за ступенем санкціонування державою – без отримання спеціальних дозволів (ліцензій), здійснюються за умови отримання спеціального дозволу (ліцензії) або на основі спеціальної процедури (проходження конкурсу, аукціону тощо); за напрямком захисту – право на вільний вибір сфери діяльності, право на захист та право на отримання адміністративних послуг» [7, с. 133].

Ураховуючи багатовекторність прав громадян у сфері підприємницької діяльності, аспект реалізації та захисту цих прав потребує самостійного впорядкування й, відповідно, опрацювання правових інструментів впливу, що мають сприяти розвитку підприємництва. Динаміка законодавчих змін указує на те, що адміністративно-правове регулювання має бути спрямоване насамперед на створення зовнішніх сприятливих умов для підприємницької діяльності. Першочерговим завданням державних органів є встановлення загальних умов для всіх суб'єктів, залучених до підприємницької діяльності, з метою забезпечення суспільної ефективності та контролю за дотриманням цих правил.

З метою забезпечення ефективної участі держави в процесі юридичного супроводу підприємницької діяльності на основі людиноцентристського підходу в адміністративному праві доцільно запровадити комплекс взаємопов'язаних нормативних, інституційних та процедурних заходів, наприклад:

1) насамперед потребує законодавчого закріплення вимога людиноцентристської орієнтації як обов'язкового елементу правового статусу посадових і службових осіб, із чітким визначенням стандартів адміністративної поведінки та меж дискреційних повноважень;

2) важливим є вдосконалення адміністративних процедур шляхом їх уніфікації, цифровізації та максимального процесуального формалізму у сфері надання адміністративних послуг, що дасть змогу зменшити суб'єктивізм управлінських рішень і водночас зберегти керованість правового регулювання підприємницької діяльності;

3) доцільним також є впровадження системи регулярної оцінки ефективності діяльності державних органів щодо: а) дотримання прав підприємців; б) передбачуваності рішень і якості сервісу, що має юридичне значення для розвитку підприємництва;

4) окремої уваги потребує реформування системи професійної підготовки та підвищення кваліфікації державних службовців з акцентом на адміністративно-процедурні гарантії, практику застосування принципів належного врядування та відповідальності за порушення прав громадян і суб'єктів господарювання.

Реалізація зазначених заходів сприятиме практичному утвердженню людиноцентристської моделі адміністративного права, забезпечуючи належний баланс між публічними та приватними інтересами в сучасній системі державного управління. І в контексті цього варто буде перейти до ідеї правового забезпечення підприємницької діяльності адміністративними інституціями, а не обмежуватися адміністративно-правовим регулюванням. Зокрема, якщо розглядати роль держави в правовому забезпеченні підприємницької діяльності як суб'єкта, який супроводжує таку діяльність з позиції людиноцентристської моделі адміністративного права, то й підхід до такої ролі держави має охопити всі елементи правового забезпечення.

Отже, якщо спиратися на те, що «правове забезпечення – це безперервна діяльність суб'єктів права в межах їх компетенції зі створення правових умов усіма правовими засобами щодо закріплення, реалізації, гарантування, охорони та захисту прав і свобод осіб та їх груп» [8, с. 15], то адміністративне право має бути не лише інструментом нормативного впливу на сферу публічного управління, а й комплексним механізмом правового забезпечення, спрямованим на формування таких процедурних й організаційних умов, за яких реалізація, гарантування та захист прав і свобод, зокрема у сфері підприємницької діяльності, відносини «громадянин – держава» набувають системного, передбачуваного й ефективного характеру, з одночасним забезпеченням належного балансу між публічними інтересами держави та приватними інтересами громадян і суб'єктів підприємницької діяльності.

Фактично вищезазначене вказує на необхідність осмислення правового забезпечення підприємницької діяльності адміністративними інституціями, як постійної, безперервної діяльності державних органів в особі її посадових і службових осіб, що здійснюється відповідно до їх функціональних обов'язків з метою створення необхідних умов для громадян при реалізації їх права на підприємницьку діяльність. Гарантування підприємцям свободи волевиявлення при веденні підприємницької діяльності без втручання держави в таку діяльність, охорони та захисту інтересів держави й прав підприємців задля сталого розвитку економіки та покращення соціально-економічних умов розвитку в Україні. Такий підхід необхідний з огляду не лише на зміну ролі держави в правовому забезпеченні підприємницької діяльності, а й на необхідність формування взаємної довіри між підприємцями та державою в період післявоєнного відновлення України.

Вищевикладене дає підстави зробити такі **висновки**:

1. В умовах скасування Господарського кодексу України та переміщення акценту правового регулювання підприємницької діяльності у сферу цивільного права особливої актуальності набуває проблема забезпечення балансу між публічними інтересами держави й приватними інтересами суб'єктів підприємництва. За таких умов адміністративне право покликане виконувати компенсаторну та гарантійну функцію, спрямовану на упорядкування публічно-правового впливу на цивільно-правову автономію підприємця. Це вимагає нормативного закріплення спеціальних принципів взаємодії публічної адміністрації з бізнесом, зокрема принципів правової визначеності, пропорційності адміністративного втручання й обмеженості дискреційних повноважень органів влади у сферах дозвільної, контрольної та наглядової діяльності.

2. Досягнення зазначеного балансу неможливе без удосконалення адміністративно-процедурного механізму реалізації цивільних прав підприємців. Уніфікація та формалізація адміністративних процедур, пов'язаних із реєстрацією, ліцензуванням і сертифікацією, мають забезпечити передбачуваність управлінських рішень і мінімізувати ризики довільного втручання держави у сферу приватної ініціативи. Особливе значення в цьому контексті набуває впровадження процедурної вимоги обґрунтування публічного інтересу та оцінки пропорційності адміністративних рішень, що обмежують цивільні права суб'єктів підприємницької діяльності.

3. Ефективне функціонування нової моделі регулювання підприємництва передбачає інституційне та правозастосовне переосмислення ролі державних органів та їх посадових осіб у процесі правового забезпечення підприємницької діяльності. Потрібно окреслити чітке розмежування цивільно-правових

і публічно-правових механізмів впливу, формування єдиної судової практики з орієнтацією на захист цивільно-правової автономії підприємця, а також підвищення рівня правової культури посадових осіб у сфері застосування цивільного законодавства, що є необхідними умовами стабільності правового середовища.

4. За умов трансформації моделі правового регулювання підприємницької діяльності та зростання ролі цивільно-правової автономії суб'єктів господарювання особливої ваги набуває підвищення рівня внутрішньої відповідальності самих підприємців за організацію та управління власним бізнесом. Ефективне функціонування підприємницьких структур дедалі більше залежить не лише від якості публічного регулювання, а й від здатності бізнесу вибудовувати прозорі, передбачувані та юридично виважені внутрішні управлінські механізми, зокрема процедури ухвалення колегіальних управлінських рішень. Удосконалення таких процедур сприяє зниженню управлінських ризиків, запобіганню корпоративним конфліктам та підвищенню рівня правової дисципліни у взаєминах як між учасниками бізнесу, так і з органами публічної влади, що в підсумку слугує важливою передумовою стабільності підприємницької діяльності та належного балансу публічних і приватних інтересів.

5. У сукупності зазначені заходи створюють передумови для формування збалансованої моделі взаємодії держави та бізнесу, у якій адміністративне право забезпечує не домінування публічної влади, а належне узгодження публічних і приватних інтересів. Саме узгодженість названих інтересів потребує впровадження нових інструментів правового впливу на здійснення підприємництва без втручання держави в автономію юридичних і фізичних осіб, які реалізують своє право на підприємницьку діяльність.

Список використаних джерел

1. Пушняк О. В. Функції держави. Велика українська юридична енциклопедія: у 20 т. Т. 3: Загальна теорія права / ред. кол. О. В. Петришин (голова) та ін.; Нац. акад. прав. наук України; Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків : Право, 2017. С. 822–825.
2. Дія права: інтегративний аспект: монографія / кол. авторів; відп. ред. Н. М. Оніщенко. Київ : Видавництво «Юридична думка», 2010. 360 с.
3. Конституція України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-vr#Text>
4. Аргат Я. П. Підприємницька діяльність в Україні: вплив законодавчих змін. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Сер.: Право. 2025. Вип. 89. Ч. 2. С. 11–15. DOI: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2025.89.2.1>
5. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. № 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#n476>
6. Правова доктрина України: у 5 т. Т. 2 : Публічно-правова доктрина України / Ю. П. Битяк, Ю. Г. Барабаш, М. П. Кучерявенко та ін. ; за заг. ред. Ю. П. Битяка. Харків : Право, 2013. 864 с.
7. Леонов О. О. Поняття та види прав громадян у сфері підприємницької діяльності як об'єкта адміністративно-правового регулювання. *Форум Права*. 2024. № 79 (2). С. 128–134. DOI: <http://doi.org/10.5281/zenodo.10933575>
8. Костюченко О. Є. Визначення поняття «правове забезпечення». *Науковий вісник Національного університету державної податкової служби України*. 2015. № 1 (68). С. 11–16.

References

1. Pushniak, O.V. (2017). Funktsii derzhavy [Functions of the state]. Velyka ukrainska yurydychna entsyklopediia: u 20 t. T. 3: Zahalna teoriia prava / red.kol. O.V.Petryshyn (holova) ta in.; Nats. akad. prav. nauk Ukrainy; In-t derzhavy i prava im. V.M. Koretskoho NAN Ukrainy; Nats. yuryd. un-t im. Yaroslava Mudroho. Kh.: Pravo, 822–825 [in Ukrainian].
2. Onishchenko, N.M. (2010). Diia prava: intehratyvnyi aspekt [The operation of law: the integrative aspect]. K.: Vydavnytstvo "Iurydychna dumka" [in Ukrainian].
3. Konstytutsiia Ukrainy vid 28 chervnia 1996 r. № 254k/96-VR [Constitution of Ukraine of June 28, 1996 No. 254k/96-VR]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-vr#Text> [in Ukrainian].
4. Arhat, Ya.P. (2025). Pidpriemnytska diialnist v Ukraini: vplyv zakonodavchykh zmin [Entrepreneurial activity in Ukraine: the impact of legislative changes]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu*. Ser.: Pravo, 89(2), 11–15. <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2025.89.2.1> [in Ukrainian].
5. Tsyvilnyi kodeks Ukrainy vid 16 sichnia 2003 r. № 435-IV. [Civil Code of Ukraine dated January 16, 2003 No. 435-IV]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#n476> [in Ukrainian].

6. Bytiak, Yu.P., Barabash, Yu.H., Kucheriavenko, M.P. (2013). *Pravova doktryna Ukrainy: u 5 t. T. 2 : Publichno-pravova doktryna Ukrainy* [Legal Doctrine of Ukraine: in 5 vols. Vol. 2: Public Law Doctrine of Ukraine]. Kh.: Pravo [in Ukrainian].
7. Leonov, O.O. (2024). Poniattia ta vydy prav hromadian u sferi pidpriemnytskoi diialnosti yak obiekta administratyvno-pravovoho rehuliuвання [The concept and types of citizens' rights in the sphere of entrepreneurial activity as an object of administrative and legal regulation]. *Forum Prava*, 79 (2), 128–134. <http://doi.org/10.5281/zenodo.10933575> [in Ukrainian].
8. Kostiuchenko, O.E. (2015). Vyznachennia poniattia “pravove zabezpechennia” [Definition of the concept of “legal security”]. *Naukovyi visnyk Natsionalnoho universytetu derzhavnoi podatkovoi sluzhby Ukrainy*, 1 (68), 11–16 [in Ukrainian].

Koliesnik Tetiana,

Doctor of Law, Professor,

Director of the Educational and Scientific Institute of Law and Social Management

(Donetsk State University of Internal Affairs, Kropyvnytskyi)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9167-4072>

LEGAL SECURITY OF ENTREPRENEURIAL ACTIVITIES

The article examines the transformation of the legal support for entrepreneurial activity in Ukraine in the context of the abolition of the Commercial Code of Ukraine and the reorientation of legal regulation to the plane of private law. The need to rethink the role of administrative law and the state in ensuring entrepreneurship from the standpoint of a human-centric model of public administration is substantiated. Attention is focused on the problem of achieving a balance between the public interests of the state and the private interests of business entities, in particular by limiting the discretionary powers of government bodies, improving administrative procedures, and increasing the predictability of management decisions. It is emphasized that administrative law in modern conditions should perform not only regulatory, but also guarantee and compensatory functions, forming a comprehensive mechanism for legal support of entrepreneurial activity.

Special attention is paid to the growth of entrepreneurs' responsibility for business organization, in particular in the field of corporate governance and making collective management decisions. It is concluded that an effective model of interaction between the state and business is possible only under the conditions of a combination of human-centric principles of public administration, proper administrative and procedural support, and an increase in the legal culture of both officials and business entities.

Key words: legal support, entrepreneurial activity, administrative law, public interests, private interests, autonomy of entrepreneurs, human-centered model, public administration.

Дата першого надходження статті до видання: 04.12.2025
 Дата прийняття статті до друку після рецензування: 24.12.2025
 Дата публікації (оприлюднення) статті: 31.12.2025